

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET

Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår ref.
2023/140 - 9816/2023

Deres ref.

Saksbehandler
Stine Slørdal

Dato
13.10.2023

Innspill på "Hvordan fremme folkehelse og levekår i samiske områder?"

Spesialisthelsetjenester til samisk befolkning er et satsningsområde for Helse Midt-Norge. Sammen med de andre regionale helseforetakene ble det, i regi av Helse Nord, i 2020 utarbeidet et strategidokument for spesialisthelsetjenester til samiske befolkningen. Videre er det utviklet en handlingsplan for Helse Midt-Norge med beskrivelse av satsningsområder som skal bidra til bedre kvalitet i tjenestetilbudet til samisk befolkning og utvikling av kompetanse om samisk historie, språk og kultur i spesialisthelsetjenesten. I juni 2023 ble det undertegnet en samarbeidsavtale mellom Sametinget og Helse Midt-Norge RHF som er et bidrag inn i arbeidet for å gi den samiske befolkningen et tilbud om likeverdige helsetjenester.

Utdrag fra "Handlingsplan for Helse Midt-Norge 2023-2027:

"Samiske pasienter har utfordringer i møte med spesialisthelsetjenesten på grunn av manglende kunnskaper om samisk språk, kultur og levesett i det ordinære helsetilbudet. Helsepersonell blir upresise i bedømmingen av samiske pasienter (Sørli og Nergård 2005) ettersom helsepersonell mangler nøkkelen til en kommunikasjon som både helsepersonell og pasient kjenner seg igjen i. Kjennskap til den samiske kulturen blir viktig for å:

- Forstå og tolke uttalelser, væremåte og handlinger
- Forstå observasjoner av atferd, samhandling og samspill
- Få kjennskap til vansker og symptomer
- Identifisere risikofaktorer
- Setter korrekt diagnose, forutsi forløp og riktig bedømmelse av alvorlighetsgrad
- Drøfte løsningsforslag, tilpasse tiltak og gi rett behandling"

Vi igangsetter nå tiltak for å øke bevisstheten og kunnskapen hos vårt helsepersonell rundt samisk historie, språk og kultur. Eksempel på tiltak er e-læringskurs for ansatte, oversetting av nettsider/skilt til sørsamisk, innkjøp av samisk kunst mv. Helse Midt-Norge RHF er også bidragsyter til finansieringen av SAMINOR 3 undersøkelsen som starter nå i høst i regi av UiT, Norges arktiske universitet. Formålet med SAMINOR 3 er å få kunnskap om utbredelsen av

og risikofaktorer for sykdom, bidra til å forebygge lidelser, og forbedre helsetjenestetilbudet for alle. Resultatene fra denne undersøkelsen kan bidra med innspill på hvordan fremme folkehelse og levekår i samiske områder.

Vi vil benytte anledningen til å løfte opp samhandlingsprosjektet Samisk helseteam/saemien healsodåehkie mellom Røros kommune, St.Olavs hospital og Sørsamisk helsenettverk som bidrar til bedre folkehelse for den sørsamiske befolkningen. Visjonen med prosjektet er at samiske befolkning skal ha tilgang til god helsehjelp og likeverdige helsetjenester som et bidrag for å sikre det samiske samfunnets fremtid. Prosjektets hovedmål er å utvikle helsetjenester til samisk befolkning i Midt-Norge gjennom å opprette et samisk helseteam/saemien healsodåehkie som utfører pasientbehandling, kompetanseheving og fagutvikling i kommuner og helseforetak. Prosjektet har nå pågått i litt over to år og viser til gode resultater, men prosjektperioden er snart over. Etter prosjektets slutt ønsker man at samisk helseteam i sørsamisk området er et fast tilbud. Finansiering av videre drift er noe HOD og KDD kan se nærmere på for å fremme folkehelse og levekår i samiske områder. Samisk helseteam/saemien healsodåehkie har egen [nettside](#) med informasjon om prosjektet og en facebookside som viser de kulturelle og kompetansehevende aktivitetene. En artikkel om prosjektet finner dere her: [Jobber for likeverdig behandling \(fjell-ljom.no\)](http://fjell-ljom.no)

Med vennlig hilsen

Helena Maria Bertilsson
Assisterende fagdirektør

Stine Slørdal
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer